

TEISĖJŲ TARYBOS KOMUNIKACIJOS KOMITETAS

Teisėjų tarybai
2023 m. birželio 13 d. Nr. 5TV-1

DĖL UŽDARUOSE TEISMO POSĖDŽIUOSE NAGRINĖJAMŲ BYLŲ PROCESO DALYVIŲ – FIZINIŲ ASMENŲ – VARDŲ IR PAVARDŽIŲ (NE)VIEŠINIMO TEISMO POSĖDŽIŲ TVARKARAŠČIUOSE

Teisėjų tarybos Komunikacijos komiteto (toliau – Komitetas) 2023 m. balandžio 3 d. posėdyje buvo svarstomas Lietuvos apeliacinio teismo pirmininko iškeltas klausimas dėl uždaruose teismo posėdžiuose nagrinėjamų bylų proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių neviešinimo žurnalistams skirtoje Lietuvos teismų informacinės sistemos (toliau – LITEKO) priemonėmis formuojamų teismo posėdžių tvarkaraščių paieškoje (ypač visuomenės susidomėjimą keliančiose bylose, kuriose proceso dalyvis yra viešasis asmuo ir yra visuomenės viešasis interesas būti informuotai apie tokios bylos nagrinėjimo eigą ir rezultatus¹).

Teisėjų tarybos 2014 m. kovo 28 d. nutarimu Nr. 13P-51-(7.1.2) patvirtintų Informacijos apie teismų veiklą ir bylas teikimo viešosios informacijos rengėjams taisyklių 46 punkte nustatyta, kad, jei byla paskirta nagrinėti neviešame teismo posėdyje, proceso dalyvių duomenys neskelbiami. Vadovaujantis Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus 2008 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. 6P-10-(1.1) patvirtintų Teismo posėdžių tvarkaraščių teikimo visuomenės informavimo priemonių atstovams taisyklių 4 punktu, uždareme posėdyje nagrinėjamų bylų proceso dalyvių vardai ir pavardės tvarkaraščiuose nenurodomi.

Lietuvos Respublikos teismų ir Administracijos duomenų apsaugos pareigūno nuomone, minėtos teisinio reguliavimo nuostatos yra ydingos, nes aplinkybė, kad byloje paskirtas uždaras teismo posėdis, pati savaime neturėtų reikšti, kad nevieši ir duomenys apie visus proceso dalyvius, todėl, siekiant užtikrinti visuomenės teisę žinoti viešąjį interesą tenkinančią informaciją apie teismų veiklą ir bylas, siūlytina teismo posėdžių tvarkaraščiuose (ne tik žurnalistams skirtoje teismo posėdžių tvarkaraščių paieškoje) viešinti uždaruose teismo posėdžiuose nagrinėjamos bylos proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardus ir pavardes², išskyrus, jei informacija apie byloje dalyvaujančių fizinių asmenų tapatybę pagal įstatymą ar teismo sprendimu pripažinta nevieša (ir LITEKO tvarkomiems duomenims apie bylos proceso dalyvį (dalyvius) yra priskirtas neviešumo požymis, pvz., kai proceso dalyviai yra nepilnamečiai ar kiti pažeidžiami asmenys). Šią poziciją sustiprina ir Teisėjų tarybos 2017 m. kovo 31 d. nutarimu Nr. 13P-61-(7.1.2) patvirtintas Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašas, kurio 20 punkte įtvirtinta, kad neviešumo požymis LITEKO gali būti priskiriamas: (1) Teismo bylą sudarantiems dokumentams (neįskaitant teismo procesinių dokumentų) ir su jais susijusiems LITEKO tvarkomiems duomenims; (2) Teismo procesiniams dokumentams; (3) LITEKO tvarkomiems duomenims apie bylos proceso dalyvį (dalyvius); (4) Visiems LITEKO tvarkomiems duomenims, susijusiems su nevieša bylos medžiaga. Atitinkamos techninės priemonės yra įgyvendintos LITEKO.

Komitetas, įvertinęs, kad aptariamas klausimas yra aktualus visai teismų sistemai, ir siekdamas visapusiškai ir tinkamai įvertinti proceso dalyvių asmens duomenų (vardų ir pavardžių) viešinimo, kai byla nagrinėjama uždareme teismo posėdyje, teismo posėdžių tvarkaraščiuose rizikas, galinčias turėti neigiamų padarinių proceso dalyvių teisėms ir laisvėms, pavedė Administracijai išsiaiškinti visų Teisėjų tarybos narių ir Lietuvos Respublikos teismų nuomonę/poziciją šiuo klausimu.

¹ Žr. klausimo aktualumą iliustruojančią publikaciją internete: <https://kauno.diena.lt/naujienos/lietuva/salies-pulsas/absurdiska-musu-istatymai-islaptina-pedofilijos-bylas-ar-neturime-zinoti-kas-gyvena-salia-musu-1117514>.

² Viešojoje tvarkaraščių paieškoje šie asmens duomenys būtų nurodomi tik tuomet, kai paieška atliekama įvedus jų vardą, pavardę ir gimimo datą.

Nuomonę/poziciją dėl uždaruose teismo posėdžiuose nagrinėjamos bylos proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių (ne)viešinimo teismo posėdžių tvarkaraščiuose pateikė 20 Lietuvos Respublikos teismų. Dauguma teismų pritaria, kad teismo posėdžių tvarkaraščiuose turėtų būti viešinami uždaruose posėdžiuose nagrinėjamos bylos dalyvių vardai ir pavardės, išskyrus, jei informacija dėl dalyvių tapatybės pagal įstatymą ar teismo sprendimu pripažinta nevieša, nurodydami, kad dėl fizinių asmenų vardų ir pavardžių (ne)viešinimo pagal individualias konkrečios bylos aplinkybes turi spręsti bylą nagrinėjantis teisėjas, ir neviešose bylose turėtų būti rasta teismo posėdžių viešumo principo bei saugotinos informacijos neviešumo užtikrinimo pusiausvyra; ir tik išimtiniais atvejais, atsižvelgiant į saugotinos informacijos ir bylos pobūdį, dalyką, proceso dalyvių ypatumus ir kitas reikšmingas aplinkybes, neviešose bylose proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardai ir pavardės neturėtų būti viešinami teismo posėdžių tvarkaraščiuose.

Atsižvelgdamas į daugumos Lietuvos Respublikos teismų nuomones bei vadovaudamasis Lietuvos teismų skaidrumo politikos nuostata, kad tobulinant teismų veiklą būtina nuolat ieškoti priemonių teismų atvirumui ir viešumui didinti, Komitetas 2023 m. gegužės 23 d. posėdyje nutarė pritarti, kad turi būti sudaryta galimybė viešinti uždareme teismo posėdyje nagrinėjamos bylos proceso dalyvių vardus ir pavardes teismo posėdžių tvarkaraščiuose, ir siūlyti Teisėjų tarybai pritarti poreikiui pakeisti uždaruose teismo posėdžiuose nagrinėjamos bylos proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių neviešinimo teismo posėdžių tvarkaraščiuose koncepciją, nustatant, kad:

1) teismas, sprenddamas klausimą dėl proceso dalyvio, bylos medžiagos ar dalies jos pripažinimo nevieša, turėtų įvertinti, kiek ir kokios konkrečiai informacijos turi būti pripažįstama nevieša, ir tai aiškiai nurodyti savo sprendime. Teismo procesiniame sprendime dėl uždaro teismo posėdžio skyrimo turėtų būti aiškiai pasisakyta dėl uždareme posėdyje dalyvaujančių proceso dalyvių vardų ir pavardžių (ne)viešinimo. Tokiu būdu būtų užtikrinta, kad šį sprendimą vykdomas teismo darbuotojas bus tinkamai informuotas apie reikalingus atlikti veiksmus LITEKO;

2) kartu su LITEKO modernizavimu turėtų būti įgyvendintos atitinkamos techninės priemonės, kurios sudarytų galimybę viešinti uždareme teismo posėdyje nagrinėjamos bylos proceso dalyvių duomenis teismo posėdžių tvarkaraščiuose, t. y. į LITEKO įvestam įvykiui „Teismo posėdis“ priskyrus požymį „Uždaras“, teismo posėdžių tvarkaraščiuose turėtų būti atvaizduojami duomenys apie tuos proceso dalyvius, kuriems LITEKO nėra priskirtas neviešumo požymis; toks sprendimas yra realizuotas viešų teismo posėdžių atveju (pastebėtina, jog, šiuo metu į LITEKO įvedus duomenis, kad vyks uždaras teismo posėdis, proceso dalyvių duomenys teismo posėdžių tvarkaraščiuose neskelbiami);

3) įgyvendinus technines priemones turėtų būti peržiūrėtos ir atitinkamai patikslintos Teisėjų tarybos ir Administracijos norminių teisės aktų nuostatos dalyje dėl proceso dalyvių duomenų, viešinamų teismo posėdžių tvarkaraščiuose, apimties.

Prieš kreipiantis į Teisėjų tarybą Komiteto pozicija buvo papildomai pateikta derinti Teisėjų tarybos Informacinių technologijų komitetui, iš kurio pastabų nebuvo gauta.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos teismų nuomonės dėl uždaruose teismo posėdžiuose nagrinėjamų bylų proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių (ne)viešinimo teismo posėdžių tvarkaraščiuose, 18 lapų.

2. Teisėjų tarybos protokolinio nutarimo projektas, 1 lapas.

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ NUOMONĖS
DĖL UŽDARUOSE TEISMO POSĖDŽIUOSE NAGRINĖJAMŲ BYLŲ PROCESO DALYVIŲ – FIZINIŲ ASMENŲ –
VARDŲ IR PAVARDŽIŲ (NE)VIEŠINIMO TEISMO POSĖDŽIŲ TVARKARAŠČIUOSE
2023 m. gegužės 12 d.

Eil. Nr.	Pastabas, pasiūlymus pateikęs subjektas	Pastabų, pasiūlymų turinys	Pastabų, pasiūlymų įvertinimas
1.	Regionų apygardos administracinis teismas	Teismas pritaria duomenų apsaugos pareigūno nuomonei dėl uždarų teismo posėdžių tvarkaraščių duomenų viešinimo. Taip pat atkreiptas dėmesys, kad Regionų apygardos administraciniame teisme uždarų teismo posėdžių būna ypač retai.	—
2.	Utenos apylinkės teismas	Uždaramo teismo posėdyje nagrinėjamoje byloje proceso dalyvių fizinių asmenų asmens duomenys neturėtų būti viešinami teismo posėdžių tvarkaraščiuose. Išimtys galėtų būti bylos, kuriose ginamas viešas interesas, kai proceso šalis yra valstybės tarnautojas, pareigūnas, politikas, kitas viešas asmuo.	Nepritartina. Neviešose bylose siekiant užtikrinti pusiausvyrą tarp konstitucinio teismų veiklos viešumo principo ir saugotinos informacijos neviešumo užtikrinimo, tik išimtiniais atvejais, numatytais įstatymuose ar nurodytais teismo procesiniame sprendime, atsižvelgiant į saugotinos informacijos ir bylos pobūdį, dalyką, proceso dalyvių ypatumus ir kitas reikšmingas aplinkybes, neviešose bylose proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardai ir pavardės neturėtų būti viešinami visuomenei teismo posėdžių tvarkaraščiuose. Teismo procesiniame sprendime dėl uždaro teismo posėdžio skyrimo turėtų būti aiškiai pasisakyta dėl uždaramo posėdyje dalyvaujančių proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių (ne)viešinimo teismo

			posėdžių tvarkaraščiuose. Tokiu būdu būtų užtikrinta, kad šį sprendimą vykdančias teismo darbuotojas bus tinkamai informuotas apie reikalingus atlikti veiksmus LITEKO.
3.	Lietuvos apeliacinis teismas	<p>Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 7 straipsnio, reglamentuojančio teismo proceso viešumo principą, 1 dalyje nurodyta, kad teismuose bylos nagrinėjamos viešai, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus. Viešo bylų nagrinėjimo principas įtvirtintas ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso bei kitų teisės aktų, be kita ko, reglamentuojančių bylų nagrinėjimą, normose. Viešų teismo posėdžių rengimas ne tik apsaugo bylos šalis nuo slapto teisingumo vykdymo be jokios visuomenės priežiūros, bet taip pat yra viena iš priemonių, leidžiančių išlaikyti pasitikėjimą teismais bei užtikrinančių visuomenės interesą būti informuoti.</p> <p>Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2017 m. kovo 31 d. nutarimu Nr. 13P-61-(7.1.2) (toliau – Aprašas), 8 punkte nustatyta, kad teismui nusprendus bylą nagrinėti uždaram (neviešame) teismo posėdyje, jei teismo procesiniame sprendime nenumatyta kitaip, tokios bylos visa medžiaga laikoma nevieša šioje byloje nedalyvaujančių asmenų, įskaitant ir su bylos procesu tiesiogiai nesusijusius teismo darbuotojus, atžvilgiu. Pažymėtina, kad neviešumo požymis Lietuvos teismų informacinėje sistemoje (toliau – LITEKO) gali būti priskiriamas tiek visiems LITEKO tvarkomiems duomenims, susijusiems su nevieša bylos medžiaga, tiek tik daliai jų (Aprašo 20 punktą). Taip pat uždari teismo posėdžiai gali būti rengiami ne tik neviešojoje byloje, bet ir viešai nagrinėjamoje byloje (pvz., tiriami įrodymai, susiję su valstybės, tarnybos, profesine ar komercine paslaptimi; apklausiamas liudytojas ar nukentėjęsysis, kuriems taikomas anonimiškumas ir kt.). Vis dėlto, nepriklausomai koku būdu (viešai ar neviešai) nagrinėjama byla, LITEKO pažymėjus, kad teismo posėdis yra</p>	Pritartina.

	<p>uždaras, automatiškai proceso dalyviai teismo posėdžių tvarkaraščiuose rodomi kaip nevieši.</p> <p>Pažymėtina, kad uždaras posėdis yra skirtas tam, kad nebūtų išviešinta jautri informacija (pvz., apie privatų asmenų gyvenimą), apsaugoti apklausiami nepilnamečiai asmenys ir kitais įstatymuose nustatytais ar teismo procesiniame sprendime nurodytais atvejais. Tuo tarpu atvejai, kai nagrinėjant bylą viešame teismo posėdyje proceso dalyviai rodomi teismo posėdžių tvarkaraščiuose, o toje pačioje byloje surengus uždarą posėdį tie patys proceso dalyviai teismo posėdžių tvarkaraščiuose jau rodomi kaip nevieši, yra ydingi. Lietuvos apeliacinio teismo nuomone, tokių situacijų turėtų būti vengiama, t. y. viešai nagrinėjamoje byloje rengiant uždarą posėdį proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardai ir pavardės turėtų būti skelbiami teismo posėdžių tvarkaraščiuose (tiek žurnalistams, tiek visuomenei skirtose teismo posėdžių tvarkaraščių paieškoje užpildant atitinkamus paieškos laukus). Viešojoje byloje fizinių asmenų vardai ir pavardės galėtų būti neviešinami tik įstatymuose nustatytais ar teismo procesiniame sprendime konkrečiai nurodytais atvejais. Be to teismo procesiniame sprendime dėl uždaro teismo posėdžio skyrimo turėtų būti aiškiai nurodyta, kad nors rengiamas uždaras posėdis, tačiau proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardai ir pavardės viešinami teismo posėdžių tvarkaraščiuose. Tokiu būdu būtų užtikrinta, kad šį sprendimą vykdomas teismo darbuotojas bus tinkamai informuotas apie reikalingus atlikti veiksmus LITEKO. Kadangi šiuo metu LITEKO nėra numatyta galimybė posėdžio kortelėje pažymėjus varnelę „uždaras posėdis“ atskirai pasirinkti šalis, kurios (ne)viešinamos teismo posėdžių tvarkaraščiuose, todėl turėtų būti keičiami ne tik Nacionalinės teismų administracijos 2023 m. balandžio 6 d. rašte nurodyti teisės aktai, bet ir imtasi tam tikrų techninių priemonių tobulinant LITEKO.</p> <p>Pasisakant dėl neviešų bylų, pažymėtina, kad tokiose bylose siekiama ne tik neišviešinti tam tikros bylos medžiagos, bet dažnai norima apsaugoti fizinius asmenis, ypatingai baudžiamosiose bylose, nuo tolimesnės viktimizacijos ar kitų neigiamų padarinių, kuriuos gali sukelti</p>	
--	--	--

	<p>fakto apie jų dalyvavimą tam tikroje byloje išviešinimas visuomenei. Lietuvos apeliacinio teismo nuomone, neviešose bylose turėtų būti rasta viešumo principo ir saugotinos informacijos neviešumo užtikrinimo pusiausvyra. Tik išimtiniais atvejais, numatytais įstatymuose ar nurodytais teismo procesiniame sprendime, atsižvelgiant į saugotinos informacijos ir bylos pobūdį, dalyką, proceso dalyvių ypatumus ir kitas reikšmingas aplinkybes, neviešose bylose proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardai ir pavardės neturėtų būti viešinami visuomenei teismo posėdžių tvarkaraščiuose. Tuo tarpu, jeigu byla pripažinta nevieša siekiant apsaugoti tik tam tikrą bylos medžiagą (pvz., santuokos nutraukimo byloje siekiama užkirsti kelią paskelbti žinias apie privatų proceso dalyvių gyvenimą) ir fizinių asmenų išviešinimas tam neturės įtakos, tokių proceso dalyvių vardai ir pavardės galėtų būti viešinami teismo posėdžių tvarkaraščiuose.</p> <p>Remiantis BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punkto nuostatomis bei Visuomenės informavimo įstatymo nuostatomis, žurnalistai turi teisę gauti informaciją, būtiną žurnalistikos tikslams pasiekti (žurnalistų saviraiškos ir informacijos laisvė yra teisėtas interesas gauti asmens duomenis¹, kurie reikalingi tam, kad visuomenė būtų tinkamai informuojama apie jai svarbius klausimus). Atkreiptinas dėmesys, kad duomenų rinkimas ir gavimas yra esminis parengiamasis žurnalistikos žingsnis. Tai, kokie asmens duomenys ir kokia apimtimi yra reikalingi publikacijos ar kitos formos kūrinio rengimo stadijoje, gali spręsti tik pats žurnalistas. Be to reikia atriboti reikalavimus, taikomus žurnalistų vykdomam duomenų rinkimui, kurio tikslas yra parengti publikaciją ar kitos formos kūrinį, ir reikalavimus, taikomus publikacijos ar kitos formos kūrinio paskelbimui (t. y. plačiam tokių duomenų paviešinimui). Žurnalistas, kuriam perduoti asmens duomenys, prisiima visišką atsakomybę už tinkamą jų naudojimą bei įvertinimą, kokius duomenis galės atskleisti publikacijoje ar kitos formos kūrinyje, atsižvelgiant į jų būtinumą, proporcingumą, galimybę nuasmeninti ir duomenų subjekto interesus. Pažymėtina, kad visuomenės</p>	
--	--	--

¹ Žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. vasario 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-51-822/2022.

		informavimo priemonės, norėdamos gauti prieigą prie teismo posėdžių tvarkaraščių, be kitų dokumentų, turi pasirašyti Asmens duomenų teikimo sutartį (Teismo posėdžių tvarkaraščių teikimo visuomenės informavimo priemonių atstovams taisyklių, patvirtintų Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus 2008 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. 6P-10-(1.1), 2 priedas), kurioje numatyta, jog jos įsipareigoja neatskleisti teikiamų asmens duomenų paslapties arba nesuteikti galimybės tretiesiems asmenims bet kokia forma su jais susipažinti, jei kitaip nenustato Lietuvos Respublikos įstatymai (6.1 punktas). Atsižvelgiant į tai, Lietuvos apeliacinio teismo nuomone, tik žurnalistams skirtose teismo posėdžių tvarkaraščių paieškoje galėtų būti viešinami visų proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardai ir pavardės nepriklausomai byla nagrinėjama viešai ar neviešai, išskyrus įstatymuose numatytas išimtis ar teismo procesiniame sprendime pripažinus, kad tokie duomenys neviešinami.	
4.	Plungės apylinkės teismas	Informuojame, jog Plungės apylinkės teismas neturi nuomonės dėl uždaruose teismo posėdžiuose nagrinėjamos bylos proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių (ne)viešinimo teismo posėdžių tvarkaraščiuose.	—
5.	Vilniaus apygardos administracinis teismas	Neprieštaraujame duomenų apsaugos pareigūnės pozicijai dėl siūlymo posėdžių tvarkaraščiuose viešinti uždaruose posėdžiuose nagrinėjamos bylos dalyvių vardus ir pavardes, išskyrus, jei informacija dėl dalyvių tapatybės pagal įstatymą ar teismo sprendimu pripažinta nevieša.	—
6.	Tauragės apylinkės teismas	Tauragės apylinkės teismo teisėjų nuomone dėl fizinių asmenų vardų ir pavardžių (ne)viešinimo pagal individualias konkrečios bylos aplinkybes turėtų spręsti tik bylą nagrinėjantis teisėjas. Bet kurioje bylos nagrinėjimo stadijoje, esant poreikiui ar iškilus visuomenės interesui, teisėjas gali priimti motyvuotą procesinį dokumentą ir nuspręsti, kad tam tikri duomenys turi būti paviešinti. Ypatingai reikėtų vengti vardų ir pavardžių viešinimo uždaruose teismo posėdžiuose nagrinėjamose bylose.	Iš dalies pritartina. Sutiktina, kad dėl fizinių asmenų vardų ir pavardžių (ne)viešinimo pagal individualias konkrečios bylos aplinkybes turėtų spręsti bylą nagrinėjantis teisėjas, tačiau neviešose bylose siekiant užtikrinti pusiausvyrą tarp konstitucinio teismų veiklos viešumo principo ir saugotinos informacijos neviešumo užtikrinimo, tik išimtiniais atvejais, numatytais

			<p>istatymuose ar nurodytais teismo procesiniame sprendime, atsižvelgiant į saugotinos informacijos ir bylos pobūdį, dalyką, proceso dalyvių ypatumus ir kitas reikšmingas aplinkybes, neviešose bylose proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardai ir pavardės neturėtų būti viešinami visuomenei teismo posėdžių tvarkaraščiuose. Teismo procesiniame sprendime dėl uždaro teismo posėdžio skyrimo turėtų būti aiškiai pasisakyta dėl uždaramo posėdyje dalyvaujančių proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių (ne)viešinimo teismo posėdžių tvarkaraščiuose. Tokiu būdu būtų užtikrinta, kad šį sprendimą vykdomas teismo darbuotojas bus tinkamai informuotas apie reikalingus atlikti veiksmus LITEKO.</p>
7.	Marijampolės apylinkės teismas	<p>Pritariame Duomenų apsaugos pareigūno nuomonei, kad šiuo metu galiojanti nuostata „jei byla paskirta nagrinėti uždaramo teismo posėdyje, proceso dalyvių duomenys neskelbtini“ yra ydinga ir su šio pareigūno nurodomais tai grindžiančiais argumentais. Tą suponuoja ne tik minimo pareigūno argumentacija, bet ir nuostata, kad net ir uždaramo posėdyje išnagrinėtose bylose sprendimai skelbiami viešai, pvz.: BPK 9 straipsnio 7 dalis. Taigi, bylos nagrinėjimas uždaramo teismo posėdyje dar nesuponuoja būtinumo visiškai slėpti asmenų tapatybes atskirose bylos nagrinėjimo etapuose, tame tarpe – ir skelbiant apie bylą tvarkaraščiuose, prieinamuose žurnalistams.</p>	—
8.	Lietuvos vyriausiasis	<p>Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) pirmininkės Skirgailės Žalimienės pavedimu, teikiame jos poziciją šiuo klausimu:</p>	Pritartina.

	administracinis teismas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teisėjų tarybos 2014 m. kovo 28 d. nutarimu Nr. 13P-51-(7.1.2) patvirtintų Informacijos apie teismų veiklą ir bylas teikimo viešosios informacijos rengėjams taisyklių (toliau – Taisyklės) <i>aktualios redakcijos, galiojančios nuo 2017 m. sausio 1 d.</i> V skyriaus „Neteikiama informacija“ 30 punkte pateikiamas informacijos sąrašas, kuri viešosios informacijos rengėjams neteikiama, o 30.4 papunktyje nurodyta, jog viešosios informacijos rengėjams neteikiama informacija, susijusi su teisme nagrinėjama (išnagrinėta) <...>, politinio prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ar kita neviešame teismo posėdyje nagrinėjama (išnagrinėta) byla ir gali atskleisti duomenis, dėl kurių apsaugos teismas nagrinėjo bylą neviešame teismo posėdyje. 2. VIII skyriaus „Informacijos skelbimas interneto svetainėje“ 46 punkte nustatyta, kad <...>. Jei byla paskirta nagrinėti neviešame teismo posėdyje, proceso dalyvių duomenys neteikiami. Nacionalinės teismų administracijos 2023 m. balandžio 6 d. rašte, tas pats Taisyklių punktas cituojamas taip: „<...>. Jei byla paskirta nagrinėti uždaramame teismo posėdyje, proceso dalyvių duomenys neskelbtini.“ Šiuo atveju svarbu apsispręsti dėl sąvokų „neviešas posėdis“ ir „uždaras posėdis“ vartojimo, nes Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme yra vartojama tik sąvoka „uždaras posėdis“ (8 ir 14 str.). 3. Bylose, kurios nagrinėjamos uždaruose teismo posėdžiuose, kuriose dalis ar visa bylos medžiaga yra nevieša, svarbu išskirti kelis aspektus, susijusius su viešiniu: <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Tokiose bylose nevieša pripažinta bylos medžiaga vienareikšmiškai negali būti viešinama, su ja gali būti susipažįstama tik teisės aktuose nustatyta tvarka; 3.2. Tokiose bylose viešai skelbiamos nuasmenintos priimtų procesinių sprendimų versijos tik ta apimtimi, kuri yra suderinta su sprendimą priėmusiais teisėjais, paprastai teisėju (pranešėju); 3.3. Dar vienas aspektas – tai proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių viešinimas teismo posėdžių tvarkaraščiuose. LVAT nuomone, fizinių asmenų vardai ir pavardės turėtų būti viešinami 	
--	-------------------------	--	--

		<p>teismo posėdžių tvarkaraščiuose, ir bylose, kurios paskirtos nagrinėti uždaruose teismo posėdžiuose, išskyrus tam tikras išimtis – bylos dėl prieglobsčio ir papildomos apsaugos suteikimo, kuriose tarptautiniai įsipareigojimai ir bylų pobūdis lemia, kad fizinių asmenų duomenys neturėtų būti viešinami, ar bendrosios kompetencijos teismuose nagrinėjamos įvaikinimo bylos, ar bylos, kuriose proceso dalyviai yra nepilnamečiai asmenys ir pan. Kitais atvejais, proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardai ir pavardės, bylą paskyrus nagrinėti uždarame teismo posėdyje, galėtų būti neviešinami, kai pats bylą nagrinėjantis teisėjas (pranešėjas) ar teisėjų kolegija priima sprendimą, jog dėl tam tikrų priežasčių proceso dalyvių – fizinių asmenų vardai ir pavardės – neturėtų būti viešinami teismo posėdžių tvarkaraščiuose.</p> <p>LVAT pirmininkės vertinimu, proceso dalyvių – tiek fizinių (vardai ir pavardės), tiek juridinių asmenų (įmonės pavadinimas) – duomenų viešinimas posėdžių tvarkaraščiuose, išskyrus paminėtas išimtis yra svarbus, siekiant užtikrinti visuomenės teisę žinoti viešąjį interesą tenkinančią informaciją apie teismų veiklą ir bylas.</p>	
9.	Kauno apygardos teismas	<p>Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2017 m. kovo 31 d. nutarimu Nr. 13P-61-(7.1.2), pakeisto Teisėjų tarybos 2022 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 13P-204-(7.1.2), 8 punkte nustatyta, kad teismui nusprendus bylą nagrinėti uždarame (neviešame) teismo posėdyje, jei teismo procesiniame sprendime nenumatyta kitaip, tokios bylos visa medžiaga laikoma nevieša šioje byloje nedalyvaujančių asmenų, įskaitant ir su bylos procesu tiesiogiai nesusijusius teismo darbuotojus, atžvilgiu. Toks reglamentavimas reiškia, kad teismui nusprendus bylą nagrinėti uždarame (neviešame) teismo posėdyje ir teismo procesinio sprendimo rezoliucinėje dalyje nepasisakius dėl bylos dalies / bylos duomenų neviešumo apimties, visa bylos medžiaga laikoma nevieša (proceso dalyvių / šalių anketiniai duomenys (vardas, pavardė ir / ar juridinio asmens pavadinimas)). Atsižvelgiant į tai, bylą paskyrus nagrinėti uždarame (neviešame) teismo</p>	<p>Svarstyтина, ar teismo siūlymas, kad <i>teismui paskyrus uždara teismo posėdį ir nepasisakius dėl bylos dalies / bylos duomenų neviešumo apimties, proceso dalyvių / šalių anketiniai duomenys (vardai, pavardės, juridinio asmens pavadinimas), išskyrus įstatymu nustatytas išimtis, Lietuvos teismų informacinėje sistemoje LITEKO turėtų būti vieši ir atvaizduojami teismo posėdžių tvarkaraščiuose, nesukeltų pernelyg didelės rizikos dėl žmogiškosios klaidos išviešinti viešai neskelbtinus proceso dalyvių asmens duomenis.</i></p>

	<p>posėdyje, proceso dalyvių duomenys nėra atvaizduojami teismo posėdžių tvarkaraščiuose.</p> <p>Manome, kad iš dalies šiuo metu teismuose taikoma praktika yra ydinga, nes vienas iš svarbiausių ir pagrindinių teismo proceso principų yra viešumas, o viešumo principo ribojimas, siekiant apsaugoti asmens privatų gyvenimą ar išlaikyti juridinio asmens komercinės paslaptis, turėtų būti taikomas išimtiniais atvejais. Remiantis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 6 straipsnio 1 dalies f punkto ir Visuomenės informavimo įstatymo nuostatomis, visuomenės informavimo atstovai turi teisę gauti informaciją, būtiną žurnalistikos tikslams pasiekti (žurnalistų saviraiškos ir informacijos laisvė yra teisėtas interesas gauti asmens duomenis, kurie reikalingi tam, kad visuomenė būtų tinkamai informuojama apie jai svarbius ir aktualius klausimus).</p> <p>Pritariame suformuotai nuomonei bei teismų taikomai praktikai, kad teismui priėmus motyvuotą procesinį sprendimą (nutartį) ir visą <i>bylos medžiagą pripažinus nevieša</i>, proceso dalyvių / šalių anketinius duomenis, duomenys apie dalyvaujančius byloje asmenis turi būti nevieši ir tvarkomi naudojantis Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO įrankiais, t. y. Elektroninėje bylos kortelėje grafoje „Šalys“ ties kiekvienu proceso dalyviu (kuris pripažintas / laikomas neviešu) atliekant žymą „Nevieša“, tačiau sprendimas rengti uždara teismo posėdį ar uždara teismo posėdį tam tikriems veiksmai atlikti negali būti prilyginimas ir tolygus visų bylos duomenų neviešumui. Teismas, priimdamas procesinį sprendimą, turėtų įvertinti, kiek ir kokios konkrečiai informacijos turi būti pripažįstama nevieša ir tai aiškiai nurodyti savo sprendime.</p> <p>Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, teikiame nuomonę, kad teismui paskyrus uždara teismo posėdį ir nepasisakius dėl bylos dalies / bylos duomenų neviešumo apimties, proceso dalyvių / šalių anketiniai duomenys (vardai, pavardės, juridinio asmens pavadinimas), išskyrus įstatymu nustatytas išimtis, Lietuvos teismų informacinėje sistemoje LITEKO turėtų būti vieši ir atvaizduojami teismo posėdžių tvarkaraščiuose.</p>	<p>Pritariant teismo nuomonei, kad teismas, priimdamas procesinį sprendimą, turėtų įvertinti, kiek ir kokios konkrečiai informacijos turi būti pripažįstama nevieša ir tai aiškiai nurodyti savo sprendime, manytina, kad nuosekliai laikantis tokios pozicijos, teismo procesiniame sprendime dėl uždaro teismo posėdžio skyrimo turėtų būti aiškiai pasisakyta dėl uždaramo posėdyje dalyvaujančių proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių (ne)viešinimo teismo posėdžių tvarkaraščiuose. Tokiu būdu būtų užtikrinta, kad šį sprendimą vykdomas teismo darbuotojas bus tinkamai informuotas apie reikalingus atlikti veiksmus LITEKO.</p>
--	---	---

10.	Vilniaus regiono apylinkės teismas	Vilniaus regiono apylinkės teismo pirmininkė ir teisėjai sutinka ir palaiko Duomenų apsaugos pareigūnės Ingos Dauparaitės 2023 m. kovo 28 d. nuomonėje „Dėl teismų (ne)teikiamos informacijos žurnalistams“ išdėstytas išvadas ir pasiūlymus.	—
11.	Panevėžio apylinkės teismas	<p>Panevėžio apylinkės teismas (toliau – teismas) sutinka su pozicija, jog uždaras teismo posėdis pats savaime nereiškia, kad visų proceso dalyvių tapatybė yra nevieša ir šiuo metu galiojanti nuostata, jei byla paskirta nagrinėti uždarame teismo posėdyje, proceso dalyvių duomenys neskelbiami, neturėtų būti taikoma visais atvejais. Todėl pritariame pasiūlymui teismo posėdžių tvarkaraščiuose (ne tik žurnalistams skirtose teismo posėdžių tvarkaraščių paieškoje) viešinti uždaruose teismo posėdžiuose nagrinėjamos bylos proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardus ir pavardes tam, kad būtų užtikrinta visuomenės teisė žinoti viešąjį interesą tenkinančią informaciją apie teismų veiklą ir bylas.</p> <p>Taip pat manome, kad tai atvejais, kai informacija apie byloje dalyvaujančių fizinių asmenų tapatybę pripažinta pagal įstatymą ar teismo sprendimu nevieša, minėti fizinių asmenų duomenys neturėtų būti viešinami (pvz., nagrinėjamose bylose dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikrose srityse, dėl teismo leidimo paimiti vaiką iš jo tėvų ar kitų jo atstovų pagal įstatymą išdavimo ir pan.). Šiuo atveju nemanome, kad fizinio asmens vardo ir pavardės nepaskelbimas teismo posėdžių tvarkaraščiuose pažeistų viešąjį interesą, tačiau priešingai, tokios informacijos paviešinimas atskleistų ypatingai jautrius duomenis bei galėtų turėti neigiamų padarinių proceso dalyvių teisėms ir laisvėms.</p>	Pritartina.
12.	Klaipėdos apylinkės teismas	Pritardami duomenų apsaugos pareigūno nuomonei, manome, jog teismo posėdžių tvarkaraščiuose turėtų būti viešinami uždaruose teismo posėdžiuose nagrinėjamos bylos proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardai ir pavardės (išskyrus rašte minimas išimtis).	—
13.	Panevėžio apygardos teismas	Sutinkame su duomenų apsaugos pareigūno nuomone, kad šiuo metu Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo 8 punkto nuostata, kad teismui nusprendus bylą nagrinėti uždarame teismo posėdyje, jei teismo procesiniame sprendime nenumatyta	Pritartina.

		<p>kitaip, tokios bylos visa medžiaga laikoma nevieša šioje byloje nedalyvaujančių asmenų, įskaitant ir su bylos procesu tiesiogiai nesusijusius teismo darbuotojus, atžvilgiu ir kad tokiu atveju teismo posėdžių tvarkaraščiuose yra neskelbiama informacija apie visus proceso dalyvius yra perteklinė. Taip pat sutiktina, kad bylos skyrimas nagrinėti uždaramame teismo posėdyje nėra lygus bylos medžiagos pripažinimui nevieša.</p> <p>Manome, kad jei byla nėra pripažinta nevieša, tai uždaramame teismo posėdyje nagrinėjamos bylos proceso dalyvių – fizinių asmenų vardai ir pavardės teismo posėdžių tvarkaraščiuose galėtų būti viešinamos, išskyrus tų proceso dalyvių, dėl kurių buvo nuspręsta bylą nagrinėti uždaramame teismo posėdyje (liudytojų ar kt. asmenų), suteikiant jiems neviešumo žymą.</p>	
14.	Kauno apylinkės teismas	<p>Pritartina nuomonei, kad šiuo metu galiojanti Informacijos apie teismų veiklą ir bylas teikimo viešosios informacijos rengėjams taisyklių nuostata „jei byla paskirta nagrinėti uždaramame teismo posėdyje, proceso dalyvių duomenys neskelbiami“ yra iš esmės ydinga, nes aplinkybė, kad posėdis uždaras, pati savaime neturėtų reikšti, jog ir absoliučiai visų proceso dalyvių tapatybė yra nevieša. Tokiu šiuo metu įtvirtintu teisiniu reguliavimu, kuris nenumato jokios proceso dalyvių diferenciacijos, gerokai pervertinama privataus gyvenimo sąvoka, dėl ko sudaromos prielaidos viešumo principo išimtimis (uždaramais (neviešais) teismo posėdžiais) paversti šį principą teismo proceso uždaramo principu. Kita vertus, reikia turėti omenyje ir tai, kad nesant tokių išimčių (apribojimų) viešumo principo taikymui tam tikrų proceso dalyvių atžvilgiu ir veiksmingo jų įgyvendinimo praktikoje, iškiltų didelė rizika pažeisti žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumą, žmogaus garbę bei orumą, ypačingai tais atvejais, kai procese dalyvauja vaikai. Taip gali būti atskleista ir valstybės, profesinės ar komercinės paslaptis.</p> <p>Dėl to manytina, kad teisinis reguliavimas galėtų būti pakeistas taip, kad proceso dalyviai, kurių duomenys galėtų būti skelbiami net ir bylą paskyrus nagrinėti uždaramame teismo posėdyje, galėtų būti diferencijuojami</p>	Pritartina.

	<p>pagal tai, kokią jie procesinę padėtį užima atitinkamame procese bei pagal tai, ar jie yra nepilnamečiai. Pavyzdžiui, neviešai nagrinėjamų baudžiamųjų bylų tvarkaraščiuose neturėtų kelti jokių problemų kaltinamųjų vardų, pavardžių, baudžiamojo įstatymo straipsnių, numatančių atsakomybę už nusikalstamas veikas, kurių padarymu kaltinami šie asmenys, paskelbimas. Toks viešumo principo aiškinimas ir pagal tai numatytas teisinis reguliavimas atitiktų nekaltumo prezumpcijai keliamus reikalavimus, nes paskelbiant tokios apimties informaciją visuomenei apie baudžiamosios bylos nagrinėjimą ji nebūtų pateikta taip, kad susidarytų įspūdis, jog kaltinamojo kaltumu teisme jau nėra abejojama, nors dėl šio asmens kaltumo teismas dar nėra priėmęs sprendimo, o tik yra suplanavęs teisiamąjį posėdį. Tik tokiais atvejais, kai kaltinamasis yra nepilnametis ir dėl to teismas nutarė bylą nagrinėti neviešame teisiamajame posėdyje, tvarkaraštyje kaltinamojo asmens duomenys neturėtų būti skelbiami, nes neviešo bylos nagrinėjimo pagrindą, tokiu atveju, sudarytų su kaltinamojo asmeniu susijusi informacija.</p> <p>Visai kitaip vertintina situacija, susijusi su nukentėjusiais, kurie turėtų būti diferencijuojami pagal tai, kokio pobūdžio nusikaltimų bylose jie yra nukentėjusieji. Manau, kad nebūtų teisinga ir sąžininga gretinti nukentėjusiuosius, kaip antai nukentėjusius nuo nusikalstamų veikų žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui su nukentėjusiais, tarkime, vagysčių, sukčiavimų, turto pasisavinimo bylose jau vien tik dėl to, kad, pirmu atveju, aukomis asmenys neretai tampa dėl tam tikro jų pažeidžiamumo (nepilnametystės, socialinės padėties, priklausomybių). Dėl šių priežasčių paminėtose „jautriose“ bylose, siekiant apsaugoti informaciją apie nukentėjusiųjų privatų gyvenimą, pačių nukentėjusiųjų saugumą dėl jų pažeidžiamumo, teismui priėmus sprendimus rengti neviešus teisiamuosius posėdžius, su šiais asmenimis susijusi informacija teismo posėdžių tvarkaraščiuose neturėtų būti skelbiama. Priešingu atveju, paviešinus tokių nukentėjusiųjų asmenį leidžiančią identifikuoti informaciją, būtų sudarytos prielaidos dar didesniai nusikalstamų veikų aukų pažeidžiamumui tokiose bylose.</p>	
--	--	--

		<p>Atitinkamai būtų reikalinga diferencijuoti asmenis ir civiliniame procese pagal asmenų amžių, bylos pobūdį ir t.t.</p> <p>Taigi, priklausomai nuo asmens procesinės padėties ir bylos, kurioje jis dalyvauja, pobūdžio, įtvirtinus galimybę teismo posėdžių tvarkaraštyje skelbti informaciją apie asmens tapatybę, visuomenei iš esmės plačiau būtų užtikrinta galimybė gauti bei skelbti visą būtiną ir įstatymų leistiną informaciją apie bylos nagrinėjimo laiką, vietą, nusikalstamos veikos kvalifikaciją, kaltinamąjį ar kitus proceso dalyvius, jei bylą nagrinėjantis teismas neturėtų pagrindo nuspręsti kitaip.</p>	
15.	Alytaus apylinkės teismas	<p>Alytaus apylinkės teisme (toliau – Teismas) nevieši bylos duomenys tvarkomi vadovaujantis 2017 m. kovo 31 d. Teisėjų tarybos nutarimu patvirtintu Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašu (2022 m. spalio 28 d. Nr. 13P-204-(7.1.2.) aprašo pakeitimas) (toliau – Aprašas). Vadovaujantis Aprašo 10¹ ir 12 punktais, Teisme gavus bylą, kuri pagal teisinį reglamentavimą bus nagrinėjama uždareame posėdyje ir kurioje yra poreikis saugoti jautrius asmens duomenis, už bylos užvedimą atsakingas Teismo darbuotojas, registruodamas gautą dokumentą, Lietuvos teismų informacinėje sistemoje LITEKO iš karto pažymi neviešumo požymį visai bylos kortelei ir bylos proceso dalyvių duomenims.</p> <p>Perteklinis neviešumo požymio naudojimas proceso dalyvių duomenims apsaugoti, ypatingai bylose, kuriose proceso dalyvis (fizinis asmuo) yra viešasis asmuo ir yra visuomenės viešasis interesas būti informuotai apie tokios bylos nagrinėjimo eigą ir rezultatus, mažina informaciją apie teismų veiklą ir bylas, todėl manome, kad aplinkybė, kad teismo posėdis yra uždaras, ne visada savaime turėtų reikšti, kad ir visų tos bylos proceso dalyvių tapatybės yra neviešos. Pritartina duomenų apsaugos pareigūno nuomonei, kad teismo posėdžių tvarkaraščiuose turėtų būti viešinami ir uždaruose teismo posėdžiuose nagrinėjamos bylos proceso dalyvių (fizinių asmenų) vardai ir pavardės, išskyrus tuos atvejus, jei informacija apie byloje dalyvaujančių fizinių asmenų tapatybę pripažinta nevieša pagal teisinį reglamentavimą ar teismo priimtą sprendimą.</p>	Pritartina.

16.	Vilniaus miesto apylinkės teismas	<p>Vilniaus miesto apylinkės teismo (toliau – Teismas) bendruomenė sutinka su Duomenų apsaugos pareigūno nuomone, kad ne kiekvieno asmens, kurio byla nagrinėjama neviešuose teismo posėdžiuose, tapatybė privalo būti nuasmeninta ir šie duomenys neteikiami viešosios informacijos rengėjams. Asmenų tapatybių bylose, nagrinėjamosiose uždaruose teismo posėdžiuose, neviešinimas neturėtų būti suabsoliutinamas. Byloje dalyvaujančio asmens teisė į jo asmens duomenų apsaugą turėtų koreliuoti su visuomenės interesu žinoti apie tokius asmenis, ypač didelį visuomenės susidomėjimą keliančiose bylose. Vilniaus miesto apylinkės teismas pritartų pozicijai, kad žurnalistams skirtoje Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO priemonėmis formuojamų teismo posėdžių tvarkaraščių paieškoje būtų viešinami proceso dalyvių duomenys, išskyrus asmenų, kurių duomenų viešinimą draudžia įstatymas.</p> <p>Vilniaus miesto apylinkės teismas turėjo atvejį, kada buvo nagrinėjama baudžiamoji byla, kurioje kaltinamasis buvo viešas asmuo, tačiau byla buvo nagrinėjama uždaruose teismo posėdžiuose. Toks sprendimas buvo priimtas tik siekiant apsaugoti nepilnamečio nukentėjusiojo interesus, tačiau net ir minėtoje byloje nuosprendis buvo skelbiamas viešai. Teismo nuomone, neturėtų būti neatskleidžiama kaltinamojo asmenybė. Sutinkame su pozicija, kad viešuose tvarkaraščiuose apie nagrinėjamas bylas būtų galimybė tokių asmenų tapatybes skelbti viešai, jų nenuasmeninant. Manome, kad turėtų būti sudaryta galimybė funkcionaliai Lietuvos teismų informacinėje sistemoje LITEKO pažymėti, kurių asmenų tapatybės neskelbtinos žurnalistams skirtoje Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO priemonėmis formuojamų teismo posėdžių tvarkaraščių paieškoje, o kurių skelbiamos viešai.</p>	<p>Svarstyтина, ar konkretaus proceso dalyvio – fizinio asmens – vardo ir pavardės (ne)viešinimas teismo posėdžių tvarkaraščiuose turėtų priklausyti nuo to, koks subjektas – žurnalistas ar eilinis vartotojas – naudojasi teismo posėdžių tvarkaraščių paieška. Pažymėtina, kad Viešojo teismo posėdžių tvarkaraščių paieškose yra įgyvendinti papildomi asmens duomenų apsaugos saugikliai: <i>per Viešą teismo posėdžių tvarkaraščių paiešką</i> vartotojas gali gauti tokią informaciją: teismo posėdžio datą, laiką, vietą, teismo proceso ir bylos numerį, teismo sudėtį, bylos esmę, įvykį, posėdžio rezultatą ir <i>proceso dalyvio fizinio asmens, pagal kurio duomenis buvo atlikta paieška</i>, bei kitų proceso dalyvių – juridinių asmenų – duomenis.</p>
17.	Šiaulių apygardos teismas	<p>Nepritariame pozicijai siekiant užtikrinti visuomenės teisę žinoti viešąjį interesą tenkinančią informaciją apie teismų veiklą ir bylas, teismo posėdžių tvarkaraščiuose viešinti uždaruose teismo posėdžiuose nagrinėjamos bylos proceso dalyvių vardus ir pavardes, išskyrus, jei tokia informacija pagal įstatymą ar teismo sprendimu pripažinta nevieša. Toks</p>	<p>Nepritartina. Dėl fizinių asmenų vardų ir pavardžių (ne)viešinimo pagal individualias konkrečios bylos aplinkybes turėtų spręsti bylą nagrinėjantis teisėjas, tačiau neviešose bylose siekiant užtikrinti</p>

		<p>teisinis reguliavimas dėl žmogiškojo faktoriaus sukeltų pavojų išviešinti jautrius nukentėjusiųjų asmenų duomenis. Uždaruose posėdžiuose nagrinėjamų visuomenės susidomėjimą keliančių bylų, kuriose proceso dalyvis yra viešas asmuo ir egzistuoja visuomenės viešasis interesas žinoti apie tokios bylos nagrinėjimo eigą ir rezultatus, nėra daug, todėl automatiškai skelbti visų uždaruose posėdžiuose dalyvaujančių asmenų duomenis nėra racionalu, tokiu būdu teisėjai būtų įpareigoti kiekvienu atveju spręsti dėl proceso dalyvių vardų ir pavardžių (ne)viešinimo.</p> <p>Siekiant užtikrinti visuomenės teisę žinoti siūlytume teisinį reglamentavimą keisti kita kryptimi, numatant, kad nusprendamas bylą nagrinėti uždame teismo posėdyje, teismas gali priimti sprendimą LITEKO nepriskirti neviešumo požymio tvarkomiems duomenims apie tam tikrą bylos proceso dalyvį. Analogiškas sprendimas galėtų būti priimtas ir įformintas bylą nagrinėjančio teisėjo rezoliucija sprendžiant žiniasklaidos ar visuomenės atstovo ar teismo atstovo ryšiams su visuomene ir žiniasklaida prašymą viešinti teismo posėdžiuose nagrinėjamos bylos proceso dalyvio vardą ir pavardę, jei tai nesukels pavojaus identifikuoti kitų proceso dalyvių, kurių interesas būti apsaugotiems yra ginamas įstatymu.</p>	<p>pusiausvyrą tarp konstitucinio teismų veiklos viešumo principo ir saugotinos informacijos neviešumo užtikrinimo, tik išimtiniais atvejais, numatytais įstatymuose ar nurodytais teismo procesiniame sprendime, atsižvelgiant į saugotinos informacijos ir bylos pobūdį, dalyką, proceso dalyvių ypatumus ir kitas reikšmingas aplinkybes, neviešose bylose proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardai ir pavardės neturėtų būti viešinami visuomenei teismo posėdžių tvarkaraščiuose. Teismo procesiniame sprendime dėl uždaro teismo posėdžio skyrimo turėtų būti aiškiai pasisakyta dėl uždame posėdyje dalyvaujančių proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių (ne)viešinimo teismo posėdžių tvarkaraščiuose. Tokiu būdu būtų užtikrinta, kad šį sprendimą vykdomas teismo darbuotojas bus tinkamai informuotas apie reikalingus atlikti veiksmus LITEKO.</p>
18.	Klaipėdos apygardos teismas	<p>Atkreiptinas dėmesys, jog pagal šiuo metu galiojančias NTA direktoriaus 2008-02-25 įsakymu Nr. 6P-10-(1.1) patvirtintas Teismo posėdžių tvarkaraščių teikimo visuomenės informavimo priemonių atstovams taisyklės uždame teismo posėdyje nagrinėjamų bylų proceso dalyvių vardai ir pavardės bei nepilnamečių proceso dalyvių vardai ir pavardės žurnalistams teikiamuose tvarkaraščiuose nenurodomi. Klaipėdos apygardos teismo nuomone, <u>ši duomenų neviešinimo praktika neturėtų būti keičiama:</u></p>	<p>Iš dalies pritartina. Sutiktina, kad teismo posėdžių tvarkaraščiuose neturėtų būti viešinami uždaruose teismo posėdžiuose dalyvaujančių nepilnamečių ir kitų pažeidžiamų proceso dalyvių (pvz., nukentėjusiųjų, liudytojų) – fizinių asmenų – vardai ir pavardės. Dėl fizinių asmenų vardų ir pavardžių (ne)viešinimo pagal individualias</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - bylose dėl nusikalstamų veikų, kuriose kaltinamieji arba nukentėjusieji yra nepilnamečiai; - bylose dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui; - bylose dėl priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo; - civilinėse bylose dėl įvaikinimo, šeimos bylose – nepilnamečių asmenų duomenys. <p>Kitais atvejais, kai byla nagrinėjama uždaramo teismo posėdyje, dėl bylos dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių viešinimo turėtų spręsti bylą nagrinėjantis teisėjas, įvertinęs bylos medžiagą, bet apskritai pagal nutylėjimą uždaruose teismo posėdžiuose nagrinėjamų bylų proceso dalyvių duomenys turėtų būti neviešinami.</p>	<p>konkrečios bylos aplinkybės turėtų spręsti bylą nagrinėjantis teisėjas, tačiau neviešose bylose siekiant užtikrinti pusiausvyrą tarp konstitucinio teismų veiklos viešumo principo ir saugotinos informacijos neviešumo užtikrinimo, tik išimtiniais atvejais, numatytais įstatymuose ar nurodytais teismo procesiniame sprendime, atsižvelgiant į saugotinos informacijos ir bylos pobūdį, dalyką, proceso dalyvių ypatumus ir kitas reikšmingas aplinkybes, neviešose bylose proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardai ir pavardės neturėtų būti viešinami visuomenei teismo posėdžių tvarkaraščiuose. Teismo procesiniame sprendime dėl uždaro teismo posėdžio skyrimo turėtų būti aiškiai pasisakyta dėl uždaramo posėdyje dalyvaujančių proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių (ne)viešinimo teismo posėdžių tvarkaraščiuose. Tokiu būdu būtų užtikrinta, kad šį sprendimą vykdomas teismo darbuotojas bus tinkamai informuotas apie reikalingus atlikti veiksmus LITEKO.</p>
19.	Telšių apylinkės teismas	Telšių apylinkės teismas neprieštarauja Nacionalinės teismų administracijos siūlymui, teisėjai atskiros nuomonės/pozicijos nurodytu klausimu nepareiškė.	—
20.	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	Norėtume iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos teismų ir Nacionalinės teismų administracijos duomenų apsaugos pareigūno (toliau – Pareigūnas) pagrindinei minčiai, kad uždaras posėdis pats savaime	Svarstyтина. Neviešose bylose siekiant užtikrinti pusiausvyrą tarp konstitucinio teismų veiklos viešumo principo ir

	<p>neturėtų reikšti, kad ir visų proceso dalyvių tapatybė turėtų būti nevieša posėdžių tvarkaraščiuose. Šiuo metu galiojanti nuostata „<i>jei byla paskirta nagrinėti neviešame teismo posėdyje, proceso dalyvių duomenys neskelbiami</i>“ yra per plati.</p> <p>Vis dėlto norėtume atkreipti dėmesį, kad keičiant esamą reguliavimą reikėtų atsižvelgti į šiuos kelis aspektus:</p> <p>1) <i>Dėl neviešose bylose organizuojamų uždarų posėdžių.</i> Pagal Teisėjų tarybos Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 20 punktą neviešumo požymis LITEKO gali būti priskiriamas: 1. Teismo bylą sudarantiems dokumentams (neįskaitant teismo procesinių dokumentų) ir su jais susijusiems LITEKO tvarkomiems duomenims; 2. Teismo procesiniams dokumentams; 3. LITEKO tvarkomiems duomenims apie bylos proceso dalyvį (dalyvius); 4. Visiems LITEKO tvarkomiems duomenims, susijusiems su nevieša bylos medžiaga.</p> <p>Pagal Pareigūno pirmąjį pasiūlymą (kad tvarkaraščiuose nebus viešinamos proceso dalyvių tapatybės, jeigu jos pripažintos neviešomis pagal įstatymą arba teismo sprendimu) suprantama, kad pagrindinis tikslas yra referuoti į Aprašo 20 punkto 3 papunktį (be nuorodos į įstatymą). Vis dėlto, pažymėtina, kad šiuo metu dažniausiai teismai LITEKO sistemoje uždeda 4-ą nurodytą neviešumo požymį visiems bylos duomenims (tame tarpe ir duomenims apie bylos proceso dalyvius) ir labai retai kvalifikuoja neviešą bylą pagal 3 požymį. Tai reiškia, kad absoliučioje daugumoje dabar egzistuojančių neviešų bylų ir toliau tvarkaraščiuose nebus skelbiamos proceso dalyvių tapatybės, todėl abejotina, kad Pareigūno siūlomi reguliavimo pakeitimai pasiektų tikslą praplėsti žiniasklaidos teisę žinoti.</p> <p>2) Atsižvelgdami į tai, kas pasakyta aukščiau, siūlytume aiškiau sureguliuoti Aprašo 20 punkte nurodytus neviešumo požymius (kada kuris požymis taikomas), kad būtų įgalintas korektiškas ir skirtingas šių požymių taikymas praktikoje.</p> <p>3) <i>Dėl viešose bylose organizuojamų uždarų posėdžių.</i> Pažymėtina, kad reguliuojant viešose bylose organizuojamus uždarus posėdžius jie</p>	<p>saugotinos informacijos neviešumo užtikrinimo, tik išimtiniais atvejais, numatytais įstatymuose ar nurodytais teismo procesiniame sprendime, atsižvelgiant į saugotinos informacijos ir bylos pobūdį, dalyką, proceso dalyvių ypatumus ir kitas reikšmingas aplinkybes, neviešose bylose proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardai ir pavardės neturėtų būti viešinami visuomenei teismo posėdžių tvarkaraščiuose. Teismo procesiniame sprendime dėl uždaro teismo posėdžio skyrimo turėtų būti aiškiai pasisakyta dėl uždaramo posėdyje dalyvaujančių proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių (ne)viešinimo teismo posėdžių tvarkaraščiuose. Tokiu būdu būtų užtikrinta, kad šį sprendimą vykdomas teismo darbuotojas bus tinkamai informuotas apie reikalingus atlikti veiksmus LITEKO.</p>
--	--	--

		negalės būti siejami su minėtais neviešumo požymiais, todėl gali būti, kad taisyklę dėl (ne)nurodomų tapatybės duomenų tvarkaraščiuose reikės formuluoti atskirai nuo uždarų posėdžių neviešose bylose.	
21.	Šiaulių apylinkės teismas	Terminas nuomonei pateikti – 2023-04-24. Teismui priminta 2023-04-26. Iki šio dokumento parengimo dienos teismo nuomonės negauta.	—
22.	Vilniaus apygardos teismas	Terminas nuomonei pateikti – 2023-04-24. Teismui priminta 2023-04-26. Iki šio dokumento parengimo dienos teismo nuomonės negauta.	—

TEISĖJŲ TARYBA

Protokolinis nutarimas

2023 m. d.
Vilnius

1. Pritarti poreikiui pakeisti uždaruose teismo posėdžiuose nagrinėjamos bylos proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių neviešinimo teismo posėdžių tvarkaraščiuose koncepciją ir nustatyti, kad:

1.1. teismas, sprenddamas klausimą dėl proceso dalyvio, bylos medžiagos ar dalies jos pripažinimo nevieša, turi įvertinti, kiek ir kokios konkrečiai informacijos turi būti pripažįstama nevieša, ir tai aiškiai nurodyti savo sprendime. Teismo procesiniame sprendime dėl uždaro teismo posėdžio skyrimo turi būti aiškiai pasisakyta dėl uždaramo posėdyje dalyvaujančių proceso dalyvių vardų ir pavardžių (ne)viešinimo. Tokiu būdu būtų užtikrinta, kad šį sprendimą vykdančias teismo darbuotojas bus tinkamai informuotas apie reikalingus atlikti veiksmus Lietuvos teismų informacinėje sistemoje (toliau – LITEKO);

1.2. kartu su LITEKO modernizavimu turi būti įgyvendintos atitinkamos techninės priemonės, kurios sudarytų galimybę viešinti uždaramo teismo posėdyje nagrinėjamos bylos proceso dalyvių duomenis teismo posėdžių tvarkaraščiuose, t. y. į LITEKO įvestam įvykiui „Teismo posėdis“ priskyrus požymį „Uždaras“, teismo posėdžių tvarkaraščiuose turi būti atvaizduojami duomenys apie tuos proceso dalyvius, kuriems LITEKO nėra priskirtas neviešumo požymis (toks sprendimas yra realizuotas viešų teismo posėdžių atveju);

1.3. įgyvendinus technines priemones turi būti peržiūrėtos ir atitinkamai patikslintos Teisėjų tarybos ir Nacionalinės teismų administracijos norminių teisės aktų nuostatos dalyje dėl proceso dalyvių duomenų, viešinamų teismo posėdžių tvarkaraščiuose, apimties.

2. Pavesti Nacionalinei teismų administracijai:

2.1. informuoti Lietuvos Respublikos teismus apie uždaruose teismo posėdžiuose nagrinėjamos bylos proceso dalyvių – fizinių asmenų – vardų ir pavardžių neviešinimo teismo posėdžių tvarkaraščiuose koncepcijos pasikeitimus, pabrėžiant, jog techninė galimybė viešinti uždaruose teismo posėdžiuose dalyvaujančių proceso dalyvių duomenis teismo posėdžių tvarkaraščiuose atsiras tik po LITEKO modernizavimo;

2.2. užtikrinti šio protokolinio nutarimo 1.2 papunktyje nurodytų techninių priemonių įgyvendinimą kartu su LITEKO modernizavimu;

2.3. parengti šio protokolinio nutarimo 1.3 papunktyje nurodytų norminių teisės aktų pakeitimų projektus ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo šio protokolinio nutarimo 1.2 papunktyje nurodytų techninių priemonių įgyvendinimo.

Pirmininkė